

FDIs World Dental Congress, New Delhi, september 2014:

Verden går sakte fremover

World Dental Federation (FDI) representerer over en million tannleger fra hele verden, og arrangerer verdenskongress hvert eneste år. Dette er tannlegenes FN. Det betyr at det skjer viktige ting, og at det går langsomt.

For å trekke en parallell til norske forhold og NTF er en FDI-kongress både representantskap og landsmøte på en gang. Først det ene – og så det andre – og samtidig. Representantskapet, World Dental Parliament, holder det gående en hel uke, fra mandag til lørdag, mens kongressen med fagprogram og utstilling varer fra torsdag til søndag.

Til sammen var 17 000 deltakere innom årets kongress i Greater Noida cirka fem mil utenfor New Delhi. Det store flertallet var indere, og blant dem var det mange studenter.

Norske tannleger deltar i liten grad på FDI-kongresser, men det er alltid en liten gruppe som følger fagprogrammet og går på utstillingen – og ellers tar det

FDIs president Dr. Tin Chun Wong fra Hong Kong ved åpningen av FDI-kongressen i Greater Noida, utenfor New Delhi. 16. oktober kommer hun til åpningen av NTFs landsmøte på Lillestrøm.

som en tur til utlandet og benytter anledningen til å være turister.

Politikk først

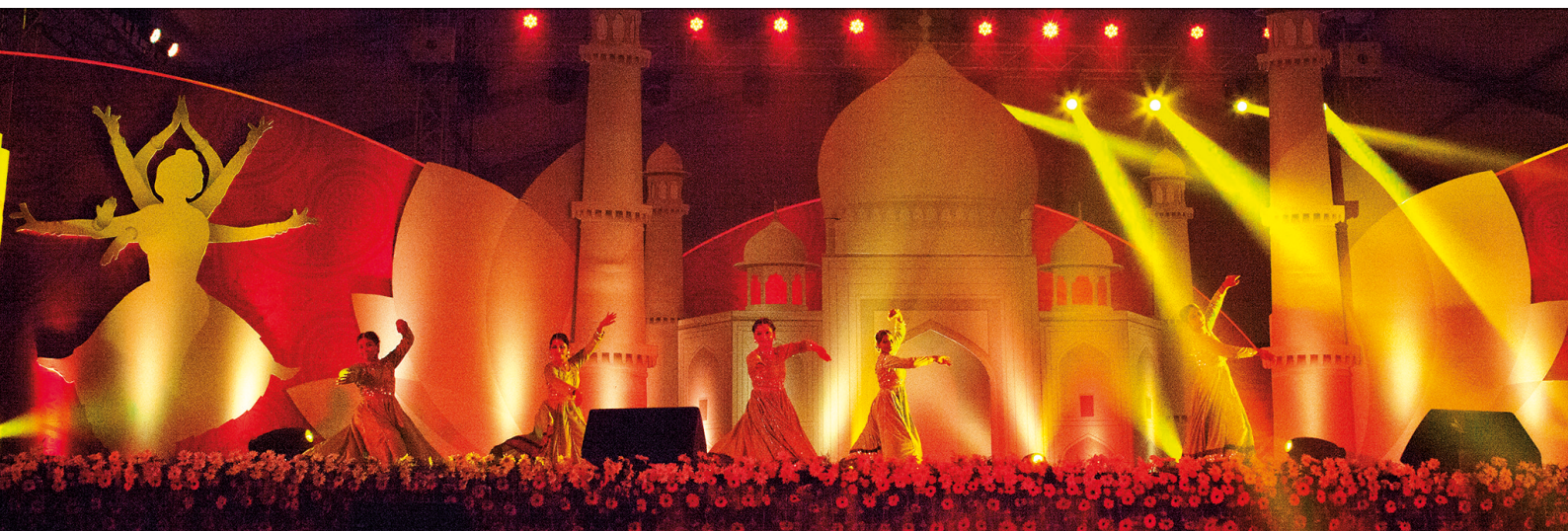
De første dagene, før fagprogram og utstilling åpner, er det bare representantskap – eller World Dental Parliament. Det vil si at delegater fra 138 land møtes og diskuterer seg frem til tannhelsepolitiske standpunkt innenfor ulike temaer, foretar valg til komiteer og råd og debatterer aktuelle temaer, som det kan komme beslutningsnotater om senere.

De norske representantene i New Delhi er NTF-delegatene Morten Harry

Rolstad og Harry-Sam Selikowitz, henholdsvis informasjonssjef i NTF og nestleder i FDIs vitenskapskomité (Science Committee), med NTFs utdanningssjef Øyvind Asmyhr og leder av NTFs fagnemnd, Berit Øra, som varadelegater.

Saksfremleggene til møtet ble sendt ut til delegatene i begynnelsen av juli, og Rolstad har innhentet kommentarer fra det norske fagmiljøet som han har med seg til FDI-møtet i New Delhi. Når sakene presenteres på Open forum, der delegatene diskuterer seg frem til beslutningsdokumentene som generalforsamlingen senere skal stemme over,

Åpningsseremonien hadde innslag av dans som illustrerte ulike epoker i Indias historie.

viser det seg at enkelte av endringene som er foreslått fra norsk hold allerede er med i de nye saksfremleggene, slik at de norske delegatene slipper å argumentere for disse. Det er bra, for det tar tid å nå igjennom med endringsforslag. Det er mange som mener noe, og det files og files på formuleringene før en endelig har et forslag som skal opp for generalforsamlingen – som er den samme forsamlingen som deltar i diskusjonen på Open forum, men da med beslutningsmyndighet.

Altså, sakene diskuteres på Open forum. Man blir enige om hvilken tekst det skal stemmes over på generalforsamlingen. Systemet fungerer, og det tar sin tid.

Forsamlingen er stor og sammensatt. Forskjellene delegatene imellom er naturligvis mye større enn på et møte i NTFs representantskap. Det skiller mer mellom eksempelvis Sverige og Mocambique enn mellom, atter eksempelvis, Romerike og Troms. Det gjelder både utseende og klesdrakt, som gjerne er av den tradisjonelle sorten for mange av delegatene på FDI, og ikke minst gjelder det tannhelsevirkeligheten en forholder seg til i det enkelte land.

På benkeraden foran Tidende, der vi følger diskusjonene på New Delhi-konferansen, sitter for eksempel visepresidenten i Mocambiques tannlegeforening. I hans forening er det ti medlemmer står det i FDI's årsrapport for 2013. Når jeg spør ham hvor mange tannleger det finnes i landet svarer han 120. Og hvor mange mennesker skal disse 120

Det skulle ikke være noen tvil om hva som foregikk innenfor dørene her. 17 000 tannleger fant veien til kongressenteret i Greater Noida.

tannlegene ta seg av, spør jeg? 22 millioner er svaret. På den måten blir det ikke mange behandlingsminutter på hver enkelt innbygger. Flertallet av innbyggerne i dette landet sørst i Afrika vil med andre ord ikke komme til tannlegen noen gang i hele sitt liv. Slike eksempler er det mange av.

De aller aller fleste av delegatene på FDI representerer land der karies er et kjempeproblem. Amalgam er det viktigste og ofte det eneste fyllingsmaterialet og tannlegetettheten er himmelvidt fra den virkeligheten vi kjenner i Norge.

Like fullt er det mange felles problemstillinger å diskutere, og hver gang

FDI-delegatene møtes bringes verden et lite stykke fremover, i retning av en bedre tannhelse for hele verdens befolkning.

På årets kongress ble det vedtatt seks policy statements. Feltene der verden ble brakt et lite felles skritt fremover denne gangen er: svangerskapstiltak og spebarnstannhelse, vannfluoridering, implantater, strålevern, amalgam og kvikksølvminimalisering samt hiv og aids – tidlig diagnostisering og omsorg. Fem av dokumentene ble stemt frem med stort flertall, mens implantatdirektivet gikk igjennom med bare én stemme overvekt. Her vil FDI's vitenskapskomité (Science Committee) umiddelbart gå i gang med å arbeide frem et nytt dokument. I tillegg ble det vedtatt ny strategisk plan for FDI, for årene 2014–17.

Eldres tannhelse

En relativ nykomling på FDI-konferansen er World Dental Forum som så dagens lys for første gang på FDI-konferansen i Istanbul i fjor.

Her er hensikten å debattere et aktuelt tema, uten å fatte beslutning eller lage en felles uttalelse, men for å identifisere temaer og retninger for videre debatt. I år var temaet eldres tannhelse, eller gerodontologi.

Tre land har nå det som defineres som en supergammel befolkning, det vil si over 20 prosent av befolkningen er over 60 år: Italia, Japan og Tyskland – og uten unntak: alle land i hele verden opplever at befolkningen blir eldre,

Dr. Cécile Masiala Thamba, representant fra Den demokratiske republikk Kongo-Kinshasa. Antall tannleger: 300. Befolkning: 77,5 millioner.

Dr. Hemalatha Ahuja, retired surgeon commander, Indian marine, Bangalore. Representant fra India. Antall tannleger: 50 000. Antall spesialiteter: 10. Befolkning: 1,2 milliarder.

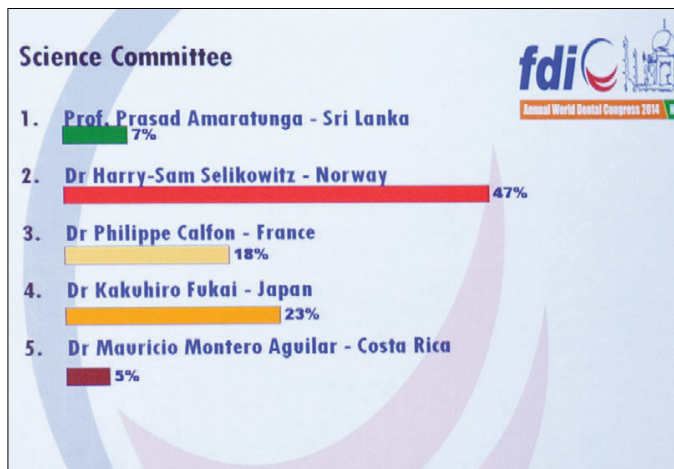

Dr. Idegamz Az, representant fra Japan. Antall tannleger: 94 000. Antall spesialiteter (specialized fields): 21. Befolkning: 127 millioner.

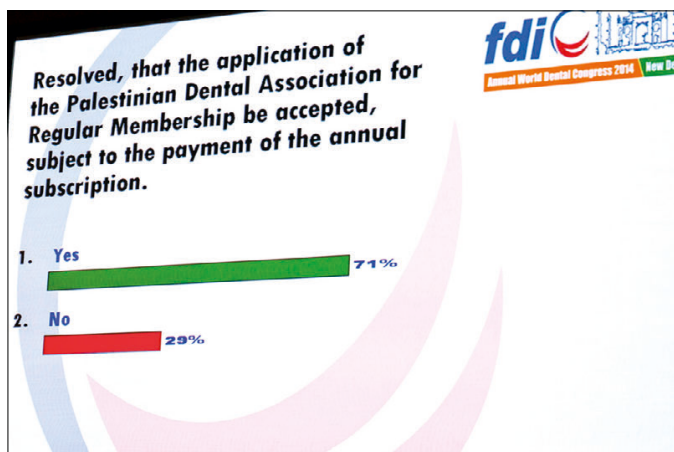

Sam Selikowitz presenterer sitt eget kandidatur i håp om å bli gjenvalgt som medlem i FDI's Science Committee.

Palestinas tannlegeforening ble valgt inn i FDI med stort stemmeflertall.

Selikowitz fikk 47 prosent av stemmene allerede i første valgrunde og ganske snart var den overlegne seieren et faktum.

eller at en større del av befolkningen blir eldre. I India er 96 millioner over 60 år, et tall som stiger til 133 millioner i løpet av ti år.

Som følge av flere eldre og en større andel eldre er det ikke nødvendigvis slik at befolkningen blir sykere. Mange tar med seg friskheten fra ungdommen og voksenlivet med seg over i alderdommen.

Like fullt er det temaer innen oral helse som er spesifikke for den eldre delen av befolkningen, og dette bør reflekteres i utdanningen av tannleger,

slo forsamlingen fast. Utdanning er altså et av hovedtemaene, ved siden av finansiering av tannhelsetjenester for eldre og tilstrekkelig bemanning til å ta seg av oppgavene.

Ny internasjonal database for oral helse

12. september ble FDI Data Hub lansert, som en videreføring av 2009-suksessen Oral Health Atlas. FDI Data Hub sam-

menstiller data fra flere internasjonale kilder, inkludert Verdens helseorganisasjon (WHO), Niigata University, Malmö Universitet, Verdensbanken og Globocan. Hensikten er å gjøre globale oralhelsedata lett tilgjengelige på ett sted til nytte for tannleger, andre helseprofesjoner, politikere, medier og folk flest. FDI Data Hub presenterer kart og

Dr. Ahmed BA, representant fra Mali. Antall tannleger: 50. Befolkning: 16,5 millioner.

Lørdag morgen debatterte World Dental Forum eldres tannhelse.

tabeller over tilgjengelige data som kan søkes via indikatorer basert på land, geografisk region og årstall.

Presidenten kom til FDI-konferansen

Til åpningen av FDI-kongressen kom Indias president, Pranab Mukherjee. Den 78 år gamle æresgjesten undersøkte ikke at India står overfor store utfor-

dringer på tannhelsefeltet. Mukherjee etterlyste også en revolusjon, på linje med det landet opplever innen landbruk og øvrig utvikling av landsbygda.

For det skjer ganske mye i India for tiden og befolkningen er tydeligvis optimistisk med tanke på fremtiden, ikke minst etter at de fikk ny statsminister i mai. Narendra Modi (64) er

kjent for å ha startet livet med å hjelpe sin far med å selge te ved en jernbanelinje. Som barn og tenåring drev han sin egen tebutikk ved en bussterminal. Læreren hans skal ha sagt at han var en gjennomsnittlig student og en god debattant, med interesse for teater.

Så ble det altså politikk.

Fakta om FDI

- FDI World Dental Federation representerer over en million tannleger over hele verden.
- Rundt 200 nasjonale tannlegeforeninger og spesialistgrupperinger fra 130 land er medlemmer.
- NTFs medlemmer er medlem av FDI gjennom sitt medlemskap i NTF.
- The FDI Annual World Dental Congress arrangeres årlig, på ulike steder i verden.
- FDI samarbeider med Verdens helseorganisasjon (WHO) og er medlem av World Health Professionals Alliance (WHPA).
- FDI's visjon er 'leading the world to optimal oral health'.
- FDI's formål er:
  - To be the authoritative, professional, independent, world-wide voice of dentistry.
  - To promote optimal oral and general health for all peoples.
  - To promote the interests of the Member Associations and their Members.
  - To advance and promote the art, science and practice of dentistry.
- Les mer på www.worldental.org.

World Dental Parliament består av delegater fra alle FDI's nasjonale medlemsorganisasjoner.

Dr. Lupe Salazar Zurita, representant fra Panama. Antall tannleger: 950. Befolkning: 3,6 millioner.

Modi karakteriseres som Hindu-nasjonalist, og kontroversiell både nasjonalt og internasjonalt -kritisert for ikke å gå lenger i å forhindre opptøyene i delstaten Gujarat i 2002, der han startet karrieren som politiker. I disse dager er det en situasjon med muslimske internett fordrevne han kritiseres for ikke å løse på en god måte.

Samtidig hylles Modi for sin økonomiske politikk, som har gitt rask vekst i Gujarat – noe man håper vil skje også i resten av India med ham som statsminister.

FDI-presidenten kommer til Norge

FDI's president, Tin Chun Wong fra Hong Kong, kommer til Norge i oktober. De som kommer til NTFs landsmøte og åpningsseremonien der vil få se og høre henne, og hvilket budskap hun ønsker å formidle til norske tannleger.

Norske helsemyndigheter synes besøket av FDI's president er så viktig at øverste embetsmann i Helse- og omsorgsdepartementet, departementsråd Bjørn-Inge Larsen har satt av tid til

å møte henne for samtaler. Det samme har divisjonsdirektør for folkehelse-saker i Helsedirektoratet, Knut-Inge Klepp.

Henter foredragsholdere og ideer

Fagprogrammet på FDI-konferansen er stort og rikholdig. NTFs utdanningsjef Øyvind Asmyhr og fagnemndsleder Berit Øra går på så mange forelesninger de kan, for å få oversikt over hva som er på dagsorden internasjonalt, og identifisere mulige foredragsholdere til kurs og foredrag i NTF-sammenheng.

– Noen av foreleserne vi møter på i FDI-sammenheng, både de som er kjente for oss fra før og nye som dukker opp, er folk vi uten tvil kan bruke i forbindelse med kurs for NTFs medlemmer. De snakker om ting som er høyst relevante også for norske forhold. Vi har hentet hjem både europeere og amerikanere fra tidligere FDI-programmer, og det har vært vellykket. Samtidig er det også slik at ganske mye av det som foregår på fagsiden her i New Delhi har en asiatiske vinkling, og inn-

hold som ikke er direkte relevant for norske tannleger. Like fullt kan vi plukke opp temaer fra disse forelesningene som vi kan arbeide videre med og tilpasse norske forhold. Vi får med oss mange ideer fra FDI-konferansene, som utvikles videre og blir til kurs for norske tannleger på NTFs landsmøte og i andre sammenhenger, forteller Asmyhr og Øra.

Gjenvolgt til vitenskapskomiteen

Harry-Sam Selikowitz, som kaller seg Sam til vanlig, har sittet i FDI's vitenskapskomité, eller Science Committee i tre år. Der har han utrettet mye både i og utenfor møtene, og det er blitt lagt merke til. Det er for eksempel Science Committee som står bak og formulerer de tidligere omtalte policy statements, som debatteres av FDI-delegatene og stemmes over på generalforsamlingene.

I år var Selikowitz på valg for sin andre periode i Science Committee, og de norske delegatene sto på for

Dr. Ralf Wagner, representant fra Tyskland. Antall tannleger: 56 000. Antall spesialiteter: 2.. Befolkning: 80 millioner.

NTFs informasjonssjef Morten Harry Rolstad tok ordet ved flere anledninger.

å fremme hans kandidatur ved å dele ut brosjyrer og snakke varmt ved enhver mulig anledning, under møtene, i pausene og ikke minst på kveldstid da det var mottakelser med henholdsvis amerikansk, fransk, japansk eller tysk vertskap.

Mest gjorde naturligvis Sam Selikowitz selv. Og det meste som kunne gjøres for å sikre valgseieren var også naturligvis gjort allerede, i form av innsatsen han har lagt ned før og i løpet av de tre årene han har vært aktiv i komiteen. I presentasjonen av seg selv dagen før valget la han vekt på å snakke om hovedtemaene han utrettelig engasjerer seg i. Det dreier seg om utjevning av ulikheter innen oral helse i verden, synliggjøring av at ikke-smittsomme sykdommer og orale sykdommer har flere felles risikofaktorer og at det kreves en felles tilnærming, samt at tannlegene må tilstrebe å ta del i interdisiplinære helseteam.

Det er Selikowitz og NTF, ved informasjonssjef Morten Harry Rolstad, som skal ha æren for at ikke-smittsomme

sykdommer (non-communicable diseases (NCDs)) i det hele tatt er kommet på dagsorden innen FDI, og for, som følge, at oral helse er knyttet til temaet NCD innenfor FN-systemet.

NCDs er den største enkeltårsaken til for tidlig død, og byrden av ikke-smittsomme sykdommer er stor både for enkeltpersoner og for stater, er Sam Selikowitz' budskap. Det er sammenhenger mellom systemiske sykdommer og ulike NCDs. Her må en bruke felles risikofaktor-tilnærmingen, er hans budskap videre. Tannlegen må som følge av dette inkluderes i det generelle folkehelsearbeidet. Dette må bli en større del av tannlegens rolle, sier Selikowitz. Noe som er helt på linje med et av NTFs siste utspill, der det tas til orde for at tannleger for eksempel skal begynne å måle blodtrykk når det synes relevant.

– For hvordan kan tannlegene delta? Jo, ved forebygging, tidlig diagnose og kontroll. Tannleger møter en stor andel av befolkningen regelmessig og har mulighet til å bidra til å øke deres

bevissthet rundt helse. Tannleger kan også kombinere sine tiltak med annet helsepersonell i samarbeidsprosjekter.

Og valget av NTFs representant til FDI's Science Committee gikk som det skulle. Da valgdagen kom, lørdag 14. september, gikk det veien så å si med en gang. Selikowitz var en av seks kandidater som ønsket plassen det var snakk om. Vår mann innkasserte 47 prosent av stemmene i første omgang, og ganske snart var utklassingen et faktum. Sam Selikowitz er medlem og nestleder av Science Committee i tre år til.

Palestinsk medlemskap

FDI's parlament tar også stilling til opp- og nedtak av nye medlemmer. Det er de ulike lands tannlegeforeninger og også enkelte spesialistforeninger som utgjør medlemsmassen i FDI.

Et kontroversielt kandidatur denne gangen var Palestinas tannlegeforening. Det ble tatt til orde for at dette dreide seg om politikk og ikke om tannhelse og at storpolitikk burde holdes utenfor FDI. Ikke uventet kom disse

Lunsjpausen benyttes her til et nordisk møte.

innvendingene fra Israel og USA. Motargumentene gikk i motsatt retning: La oss konsentrere oss om folk og deres tannhelse. Nå er det den palestinske befolkningen det gjelder og deres rett til tannhelse på lik linje med andre folk. Palestinas tannlegeforening ble valgt inn med stort flertall.

FDI 2015 i Bangkok

Neste år er det Thailand og Bangkok tur til å arrangere FDI-konferansen, for første gang. Det vil skje i perioden 22.–

25. september. Vertskapet for 2015-kongressen presenterte seg under en lunsj lørdag 14. september.

Arrangøren la vekt på å forsikre mulige deltakere om at det ikke er noen grunn til frykte hverken politisk uro eller noe annet ubehagelig i forbindelse med neste års kongress. I sin iver kom talspersonen også til å si at landet til og med er kvitt alt som heter lommetyver.

Mer sannsynlig er det vel at transporten til og fra kongressenteret vil gå mer smertefritt enn det vi opplevde

i Greater Noida, utenfor New Delhi nå i september 2014. Bangkok-arrangøren forsikrer i hvert fall at transporten neste år skal gå raskt og forsinkelsesfritt med Sky Train, og ønsker all verdens tannleger hjertelig velkommen til en ny internasjonal samling neste år, med politikk, fag og godt samvær.

Tekst: Ellen Beate Dyvi

Foto: Kristin Aksnes

